



Ein cyf/Our ref: MA/KW/3706/20

Lynne Neagle AS  
Cadeirydd  
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg  
Senedd Cymru

3 Tachwedd 2020

Annwyl Lynne,

Diolch am eich gohebiaeth ddiweddar at Weinidogion Cymru yn gofyn am eglurhad ar rai materion sy'n ymwneud â'r cyfnod atal byr presennol yng Nghymru. Rydw i'n ymateb gan fod eich cwestiynau'n gysylltiedig â'r portffolio Addysg. Er hwylustod, byddaf yn ymateb i bob un o'ch cwestiynau yn unigol fel y nodir isod.

**A gafodd Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant ei baratoi a'i ddefnyddio wrth benderfynu cyflwyno cyfnod atal byr o 23 Hydref ymlaen? A fyddai modd cyhoeddi'r Asesiad hwn a rhoi copi i'r Pwyllgor?**

Cyhoeddwyd Asesiad Effaith Integredig ar ein gwefan yr wythnos ddiwethaf yn amlinellu'r mesurau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y cyfnod atal, gan gynnwys presenoldeb mewn ysgolion a sefydliadau addysg bellach. Mae copi ar gael [yma](#).

**Pa sail resymegol sydd i'r penderfyniad i ailagor ysgolion cynradd ac arbennig, yn ogystal ag ysgolion uwchradd i blant ym mlynnyddoedd saith ac wyth, ar ôl hanner tymor, ond i beidio â gwneud hynny yn achos y grwpiau blwyddyn eraill yn yr ysgolion uwchradd neu'r colegau (bydd llawer o'r disgyblion hyn yn sefyll arholiadau yn ystod y flwyddyn academaidd hon ac mae'n bosibl bod y pandemig wedi effeithio ar eu llesiant eisoes)?**

Mae'r dystiolaeth ddiweddaraf gan ein Grŵp Cyngor Technegol a helpodd i lywio penderfyniadau sy'n ymwneud â'r cyfnod atal wedi'i chyhoeddi ar ein gwefan a gellir ei gweld [yma](#).

Y cyfnod atal hwn yw'r byrraf y gallwn ei gael, ond mae hynny'n golygu bod rhaid i bob un ohonom ledled Cymru chwarae ein rhan, er mwyn iddo gael yr effaith fwyaf bosibl ar leihau nifer yr achosion o'r feirws. Mae tystiolaeth wyddonol yn awgrymu, er mai effaith gymedrol ar arafu lledaeniad y coronafeirws y mae cyfyngu presenoldeb mewn ysgolion yn debygol o'i chael, o'i gyfuno â chyfyngiadau eraill bydd yn gwneud cyfraniad sylweddol at leihau'r gyfradd drosglwyddo. Felly, mae cyfyngu ar nifer y dysgwyr yn ein hysgolion yn rhan o'r cyfraniad at ein hymdrech ehangach, genedlaethol. Yn ystod y cyfnod hwn rydym yn gwneud popeth a allwn i sicrhau bod cymaint o addysg â phosibl yn digwydd, bod cyn lleied o darfu â phosibl ar hynny a'n bod yn cadw Cymru'n dysgu. Mae ysgolion wedi dysgu gwersi o'r cyfnod clo cyntaf ac wedi rhoi trefniadau ar waith rhag ofn y bydd tarfu ar ddysgu'r tymor hwn.

Wrth gydbwysu'r cyngor gwyddonol a meddygol, gwnaethom benderfynu, fel Llywodraeth, y bydd ysgolion cynradd, ysgolion arbennig a disgyblion blynyddoedd 7 ac 8 yn dysgu wyneb yn wyneb yn ystod ail wythnos y cyfnod atal. Bydd dysgwyr mewn grwpiau blwyddyn eraill hefyd yn gallu mynd i'r ysgol i sefyll arholiadau.

O ran dysgwyr ym mlynyddoedd 9-13, rydym yn sylweddoli bod y rhain yn fisoedd anodd iawn ac y bydd pob plentyn a pherson ifanc, a'u teuluoedd yn pryderu am eu dyfodol. Dyna pam y bydd y dysgwyr hyn yn parhau i dderbyn eu haddysg drwy ddysgu cyfunol yn ystod ail wythnos y cyfnod atal byr. Mae'r grwpiau blwyddyn hyn yn gallu ymdopi â dysgu hunangyfeiriedig yn well, a byddant yn cael eu cefnogi am yr wythnos gan eu hathrawon, a fydd yn yr ystafell ddosbarth.

### **Sut y sicrhawyd bod dyletswydd Llywodraeth Cymru i roi sylw dyledus i erthygl 28 o'r CCUHP yn cael ei chymhwyso i'r penderfyniad y byddai disgyblion blwyddyn 9 a hŷn yn cael eu haddysgu gartref?**

Fel yr amlinellwyd eisoes, cyhoeddwyd Aseiad Effaith Integredig ar ein gwefan yr wythnos ddiwethaf yn amlinellu'r mesurau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y cyfnod atal, gan gynnwys presenoldeb mewn ysgolion a sefydliadau addysg bellach. Mae copi ar gael [yma](#).

### **Pa ganllawiau a chymorth sydd / a fydd ar gael i sicrhau bod myfyrwyr ym mlynyddoedd 9-13 a / neu'r coleg yn cael darpariaeth ar-lein o safon ar ôl y gwyliau hanner tymor?**

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Ganllawiau Dysgu](#) ar gyfer y cyfnod atal byr ddydd Mercher 21 Hydref. Cyhoeddwyd y rhain ar ôl trafod â rhanddeiliaid ac roeddent yn adlewyrchu eu sylwadau. Mae'r canllawiau'n cynnwys disgwyliadau o ran beth y dylai dysgu ei gwmpasu, a'r hyn y dylai'r gwaith addysgu ei gynnwys ar gyfer y cyfnod hwn, yn enwedig ar gyfer disgyblion blynyddoedd ysgol 9-13 nad ydynt ar safle'r ysgol. Mae'r canllawiau hefyd yn cynnwys dolenni at adnoddau ar y we i ysgolion, i'w cynorthwyo wrth iddynt gynnig addysg o bell.

Cyhoeddwyd [canllawiau](#) dysgu cyfunol gennym hefyd ar gyfer colegau a darparwyr ôl-16 eraill, a ddatblygwyd mewn partneriaeth ag Estyn, Jisc a chynrychiolwyr y sector drwy ein gweithgor dysgu cyfunol. Rydym yn parhau i weithio gyda'r sector i helpu i sicrhau bod canllawiau perthnasol ar waith, gan gynnwys mewn ymateb i adborth gan yr Undeb Prifysgolion a Cholegau am yr heriau a wynebir gan ddarlithwyr addysg bellach.

Rhannwyd £3.2m o gyllid cyfalaf gennym yn gynharach eleni i ddarparu dyfeisiau, cysylltedd a meddalwedd ar gyfer dysgwyr sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol, a chyn hir byddwn yn cyhoeddi arian pellach a sicrhawyd drwy Siambr y Seren. Gall darparwyr ôl-16 hefyd gael cyngor a chymorth drwy Jisc, sy'n cefnogi defnyddio technoleg yn y sectorau Addysg Bellach ac Addysg Uwch.

### **Pa drefniadau penodol y mae Llywodraeth Cymru, mewn cydweithrediad â'r sector addysg uwch, wedi'u rhoi ar waith mewn perthynas â lles myfyrwyr, gwasanaethau cymorth a llety yn ystod y cyfnod atal byr a'r tu hwnt?**

Fel y cydnabuwyd yn eich llythyr, rydym wedi dyrannu £10 miliwn ychwanegol o gyllid i brifysgolion yng Nghymru, i gefnogi gwasanaethau iechyd meddwl i fyfyrwyr a chronfeydd caledi ariannol yn ystod y cyfnod digynsail hwn. Mae'r blaenoriaethau ar gyfer y cyllid hwn yn cynnwys cynyddu capasiti yr undebau myfyrwyr a phrifysgolion i ddarparu gwasanaethau

cymorth i fyfyrwyr a staff, gan gynnwys cymorth drwy gyfrwng y Gymraeg, ac i ddarparu cymorth a gwasanaethau, gan gynnwys gwasanaethau bwyd, i fyfyrwyr sy'n gorfod hunanynysu. Bydd y cyllid hefyd yn cael ei gyfeirio at sicrhau bod darpariaeth ychwanegol ar waith ar gyfer cymorth dysgu i fyfyrwyr sy'n agored i niwed, y rhai ag anableddau, a'r rhai sydd â chyfrifoldebau gofalu, gan gynnwys helpu i fynd i'r afael â thlodi digidol.

O'r dyraniad o £10 miliwn, mae CCAUC wedi dyrannu £900k ychwanegol at yr £1.8 miliwn a ddyrannwyd ganddynt eisoes er mwyn gweithredu cynlluniau strategol sefydliadau ar gyfer iechyd a lles. Mae CCAUC wedi dyrannu £50k i Undeb Cenedlaethol y Myfyrwyr, Cymru i gefnogi undebau myfyrwyr i ddarparu amrywiaeth o wasanaethau i fyfyrwyr, a £50k arall i sefydliadau i gefnogi eu hundebau myfyrwyr yn uniongyrchol. Bydd llawer o bobl ifanc sy'n astudio mewn prifysgol yn wynebu caledi ariannol o ganlyniad i'r pandemig ac mae CCAUC wedi dyrannu £5 miliwn i ddarparu cymorth ariannol i fyfyrwyr llawn amser. Dyrannwyd £2.65 miliwn arall i ehangu mynediad i fyfyrwyr, mewn ymateb i'n hanogaeth i gefnogi myfyrwyr y mae'r pandemig yn fwy tebygol o gael effaith niweidiol arnynt.

Rhyddhawyd yr arian hwn i brifysgolion ddiwedd mis Hydref 2020, yn ystod y cyfnod atal byr. Ceir rhagor o fanylion am y cyllid yng [Nghylchlythyr W20/32HE CCAUC](#) (Saesneg yn unig), a gyhoeddwyd 22 Hydref.

### **Pa drefniadau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cyflwyno i gydweithio a chydgyssylltu â darparwyr addysg uwch? Pa faterion neu risgiau sylweddol y mae darparwyr wedi tynnu sylw Llywodraeth Cymru atynt mewn perthynas â'r cyfnod atal byr a'r mesurau tymor hwy, a faint o'r rhain sy'n parhau?**

Mae darparwyr addysg uwch yn parhau i gynnig model o addysgu ar-lein ac wyneb yn wyneb, ac mae myfyrwyr yn parhau i allu cael mynediad at gyfleusterau addysg fel llyfrgelloedd yn eu prifysgolion.

Roedd sicrhau bod myfyrwyr yn gallu parhau â'u haddysg ac aros lle roeddent yn byw yn nod pwysig wrth gynllunio ar gyfer y cyfnod atal, er mwyn lleihau'r risg y byddai myfyrwyr yn heidio o'u prifysgolion yn gwbl ddirolaeth, sefyllfa a allai waethygu lledaeniad y feirws. Er bod achosion o Covid-19 wedi codi ymhlith myfyrwyr, mae tystiolaeth yn dangos bod hyn yn digwydd y tu allan i'r amgylchedd addysgu a dysgu.

Felly buom yn gweithio gyda chydweithwyr yn y sector prifysgolion i sicrhau y byddai'n ymarferol parhau i gynnig cyfleoedd i ddysgu wyneb yn wyneb a chyfleusterau addysgol fel rhan o ddull cyfunol ynghyd â dysgu ar-lein yn ystod y cyfnod atal, a gwnaethom sicrhau bod ein rheoliadau'n caniatáu hynny.

Mae materion pwysig sy'n ymwneud â phrifysgolion a'r cyfnod atal wedi'u datrys, diolch i'r dilyniant yn ein dull gweithredu. Fodd bynnag, fel y gŵyr y pwyllgor, rydym yn dal wrthi'n cwblhau cynlluniau'r trefniadau ar gyfer diwedd y tymor, i'w gwneud yn bosibl i fyfyrwyr ddychwelyd, os dymunant, i'r aelwyd sy'n gartref iddynt y tu allan i dymhorau academaidd. Bwriadwn gwblhau'r cynlluniau hyn a rhannu'r manylion yn fuan.

### **Pa waith fydd yn mynd rhagddo yn ystod y cyfnod atal byr i fonitro ac asesu ei effaith ar blant a phobl ifanc (gan gynnwys myfyrwyr addysg bellach ac addysg uwch)? Pa gynlluniau sydd ar waith i ddysgu o'r cyfnod hwn - ac i ddatblygu'r egwyddorion y dylid eu mabwysiadu - wrth wneud penderfyniadau am unrhyw gyfnod atal byr posibl yn y dyfodol?**

Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda rhanddeiliaid allweddol gan gynnwys awdurdodau lleol, undebau llafur ac ysgolion i drafod effaith y cyfnod atal a'r hyn y mae'n ei olygu ar

gyfer y dyfodol. Yr wythnos diwethaf, cynheliais gyfarfod â Chyfarwyddwyr Addysg, undebau llafur a CLILC i drafod yr union fater hwn. Rydym wedi anfon neges glir bod angen i bob dysgwr fod yn bresennol yn yr ysgol lle bo hynny'n bosibl, ond rydym yn cydnabod bod gan bob un ohonom ran i'w chwarae wrth ymateb i'r ymdrech genedlaethol i leihau'r gyfradd R. Mae awdurdodau lleol ac arweinwyr ysgolion yn gwneud popeth a allant i sicrhau bod mesurau effeithiol ar waith i'w gwneud yn bosibl i ysgolion barhau i gynnig dysgu wyneb yn wyneb ac rwy'n cymeradwyo eu gwydnwch a'u gwaith caled.

Rydym hefyd yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf o wahanol ffynonellau fel yr adroddiad ar fabanod dan y cyfnod clo, ac oddi wrth ein grŵp rhanddeiliaid allanol, Plant a Phobl Ifanc Agored i Niwed a chan weithwyr proffesiynol rheng flaen. Mae'r wybodaeth hon yn llywio ein dealltwriaeth o'r effaith ar blant a phobl ifanc. Rydw i hefyd, wrth gwrs, yn gweithio'n agos gyda Chomisiynydd Plant Cymru i sicrhau llif o wybodaeth ynghylch materion sy'n wynebu Plant a Phobl Ifanc.

Rydym hefyd yn caniatáu i ddysgwyr sydd ag arholiadau yn ystod y cyfnod atal fynd i'r coleg ar gyfer eu harholiadau, ac mae rheoliadau wedi'u gosod i sicrhau y gall dysgwyr sy'n agored i niwed barhau i fynd i'r coleg pan fo hynny'n bwysig er lles eu hiechyd meddyliol ac emosiynol. Mewn sefydliadau Addysg Bellach, mae'r rhan fwyaf o ddysgwyr yn gweithio tuag at ennill cymwysterau, ac mae llawer yn astudio cyrsiau galwedigaethol sy'n gofyn am ddysgu ymarferol. Felly, mae ein canllawiau'n rhoi cymaint o hyblygrwydd â phosibl i golegau gynllunio a rheoli eu dull gweithredu gan ddefnyddio modelau dysgu cyfunol, fel y gall yr amser yn y coleg ac ar-lein adlewyrchu anghenion penodol dysgwyr a'r cyrsiau y maent yn eu hastudio.

Rydym yn cynllunio arolwg o ddysgwyr mewn colegau, dosbarthiadau chwech, dysgu seiliedig ar waith ac addysg oedolion yn ddiweddarach y tymor hwn i helpu i ddeall effaith Covid-19 ar eu cynnydd addysgol a'u lles, a bydd hyn yn ein helpu i ddiffinio egwyddorion a chanllawiau ar gyfer y dyfodol.

**A allwch chi gadarnhau'r prif ffactorau y byddwch chi'n eu hystyried, ac o ba ffynonellau y byddwch chi'n cael cyngor, wrth benderfynu sut i ddyfarnu cymwysterau yn 2021 ac wrth ystyried amserlen ar gyfer gwneud a chyhoeddi'r penderfyniad hwn?**

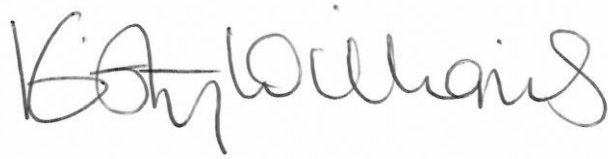
Rwyf wedi cadarnhau y byddaf yn gwneud cyhoeddiad am ein dull o ymdrin â chymwysterau yn 2021 ar 10 Tachwedd pan fydd dysgwyr sydd mewn carfanau arholiadau yn ôl yn yr ysgol neu'r coleg, a'u hathrawon gyda nhw i ddarparu cymorth a chynghor.

I'm cefnogi i wneud y penderfyniad hwn, byddaf yn defnyddio'r adroddiad interim ar gyfer yr Adolygiad Annibynnol a gomisiynwyd gennyf i edrych ar y trefniadau a roddwyd ar waith ar gyfer haf 2020 a'r gwersi y gellir eu dysgu o hyn i lywio ein dull o ymdrin â chymwysterau yn 2021. Yng ngoleuni'r ffaith bod y tarfu yn parhau, gofynnais hefyd am gyngor pellach gan Cymwysterau Cymru ynghylch yr opsiynau sydd ar gael yn awr, gan ganolbwyntio'n glir ar gydraddoldeb ac ymarferoldeb.

Mae hefyd yn hanfodol ein bod yn clywed gan y dysgwyr eu hunain, yn ogystal â chan weithwyr proffesiynol, o ran llywio'r ffordd ymlaen fel y gallwn ddysgu o'u profiadau wrth ymgeisio am gymwysterau eleni ac wrth baratoi ar eu cyfer y flwyddyn nesaf. Byddaf yn cysylltu ymhellach â dysgwyr a'r gweithlu yr wythnos nesaf cyn gwneud cyhoeddiad ar 10 Tachwedd.

Rwy'n gobeithio y bydd yr atebion hyn yn helpu gwaith craffu presennol eich Pwyllgor ar effaith Covid-19 ar blant a phobl ifanc. Os bydd angen rhagor o wybodaeth arnoch, mae croeso i chi gysylltu â mi.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

**Kirsty Williams AS/MS**

Y Gweinidog Addysg  
Minister for Education

Cc

Mark Drakeford AS, Prif Weinidog Cymru

Eluned Morgan AS, y Gweinidog Iechyd Meddwl, Llesiant a'r Gymraeg

Vaughan Gething AS, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Julie Morgan AS, y Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol